

ÁFORM UM LAGASETNINGU

– sbr. samþykkt ríkisstjórnar frá 10. mars 2017, 1.-4. gr.

Málsheiti og nr.	Frumvarp til laga um breytingar á lögum nr. 49/1997 um varnir gegn snjóflóðum og skriðuföllum / UMH20050058
Ráðuneyti /verkefnisstjóri	Umhverfis- og auðlindaráðuneyti
Innleiðing EES-gerðar?	☐ Já ☒ Nei
Dags.	31.08.2020.

A. Úrlausnarefni

1. Forsaga máls og tilefni

Reynslan af framkvæmd laga nr. 49/1997 hefur leitt í ljós þörfina á breytingum, m.a. til að auka skýrleika tiltekinna ákvæða (einkum varðandi nýtingu hættusvæða og eftirlit). Ráðuneytinu hafa einnig borist athugasemdir er varða samræmi ákvæða við lög um almannavarnir. Auk þessa eru lagðar til breytingar á ákvæðum um endurskoðun hættumats og lögð til sektarákvæði í samræmi við ábendingar lögreglufirvalda og einstakra sveitarfélaga um heimildir sem tryggja betur framkvæmd laganna.

2. Hvert er úrlausnarefnið?

Aukinn skýrleiki laganna og gera tilteknar breytingar í ljósi reynslunnar á ákvæðum um endurskoðun hættumats auk þess sem þörf er talin á að leggja til sektarákvæði.

3. Að hvaða marki duga gildandi lög og reglur ekki til?

Um er að ræða breytingar á ákvæðum sem nú þegar eru í lögum auk þess sem þörf er á að bæta við markmiðsákvæðum til að auka skýrleika. Ekki er stefnt að breytingum í framkvæmd nema að því er varðar heimildir til að sekta aðila sem hagnýta sér eignir á hættusvæði utan leyfislegs nýtingartíma.

B. Markmið

1. Stefna hins opinbera á viðkomandi málefnasviði/málaflokki

Lög um varnir gegn snjóflóðum og skriðuföllum heyra undir umhverfis- og auðlindaráðuneytið. Í fjármálaáætlun, málefnasvið 17 umhverfismál, kemur m.a. fram að mat á náttúruvá byggir á skilvirkri vöktun. Í málaflokknum varnir gegn náttúruvá er markmiðið að ljúka vinnu við nauðsynlegar framkvæmdir og hefur vöktun verið eflð og strangari kröfur gerðar um viðbrögð við flóðahættu.

2. Markmið sem að er stefnt með lagasetningu í ljósi úrlausnarefnis og stefnu stjórnvalda

Markmiðið er að skýra betur tiltekin ákvæði laganna og taka af vafa um framkvæmd, bregðast við athugasemdum og leggja til ný ákvæði um markmið, endurskoðun hættumats og sektarákvæði. Þá hefur aukin áhersla verið lögð á varnir gegn ofanflóðum eftir fárviðri sem gekk yfir landið í árslok 2019 og snjóflóð á Vestfjörðum í ársbyrjun 2020. Ríkisstjórnin hefur stofnað átakshóp um uppbyggingu innviða þar sem flýta á uppbyggingu ofanflóða mannvirkja á hættusvæðum í byggð. Forgangsmál er að tryggja öryggi fólks á heimilum sínum.

C. Leiðir

1. Ekkert aðhafst - hvaða afleiðingar hefði það?

Frumvarpið gerir ráð fyrir breytingum á núgildandi lögum. Muni frumvarpið ná fram að ganga mun regluverkið vera skýrara hvað varðar atriði sem hefur reynt á um nýtingu hættusvæða og um eftirlit á frístundasvæðum. Þá verður heimild til staðar um sektir sem talin er nauðsynleg til að fyrirbyggja óheimila nýtingu hættusvæða.

2. Önnur úrræði en lagasetning sem metin hafa verið Ekki er um að ræða önnur úrræði en lagasetningu. 3. Mögulegar leiðir við lagasetningu Setja þarf markmiðsákvæði sem styður túlkun á öðrum ákvæðum laganna. Um er að ræða markmið sem fylgt hefur verið eftir í framkvæmd og greina má af upphaflegum athugasemdum við frumvarpið sem varð að lögum nr. 49/1997. Einnig að skýra eftirlit með svæðum, endurskoðun hættumats o.fl. Kveða þarf á um sektarákvæði í lögum.
D. Hvaða leið er áformuð og hvers vegna? 1. Stutt lýsing á þeirri leið sem áformuð er og rökstuðningur fyrir henni Áformað er að leggja til breytingar á lögum nr. 49/1997, sjá nánar kafla C um leiðir. 2. Helstu fyrirhuguðu breytingar á gildandi lögum og reglum, hvort heldur bætt er við eða fellt brott Í 1. gr. er lagt til að bætt verði inn markmiðsákvæðum og hvernig stuðla skuli að þeim markmiðum. Lagt er til að í 3. gr. séu ákvæði um eftirlit gerð skýrari. Lagt er til að í 4. gr. verði ákvæði um endurskoðun hættumats, ákvæði um skipulag á hættusvæðum og um skiptingu hættusvæða. Ekki er um að ræða breytingar frá framkvæmd. Lagt er til að breyta ákvæðum í 6. og 7. gr. er varðar hlutverk almannavarnanefnda, til að gæta lagasamræmis. Lagt er til að í 11. gr. sé áhersla lögð á íbúðarhúsnæði í stað húseigna í samræmi við það markmið að verja fólk á heimilum sínum. Lagt er til að í 11. gr. komi inn ákvæði um að þinglýsa skuli kvöð um nýtingartíma húsnæðis ef það hefur verið keypt í samræmi við ákvörðun ofanflóðanefndar. Loks er lagt til nýtt ákvæði sem heimilar lögreglu að leggja sektir á eigendur húseigna sem dvalið er í utan heimils nýtingartíma.
E. Samræmi við stjórnarskrá og þjóðarétt – aðrar grundvallarspurningar 1. Koma áformin inn á svið stjórnarskrár og þjóðréttarskuldbindinga? Efni frumvarpsins kallar ekki á sérstaka skoðun á samræmi við stjórnarskrá og alþjóðlegar skuldbindingar. 2. Varða áformin ákvæði EES-samningsins um ríkisaðstoð, tæknilegar reglur um vöru og fjarþjónustu eða frelsi til að veita þjónustu? Nei. 3. Er önnur grundvallarlöggjöf sem taka þarf tillit til? Nei.
F. Samráð 1. Hverjir eru helstu hagsmunaaðilar? Ofanflóðanefnd, Veðurstofa Íslands, Ríkislögreglustjóri, Samband íslenskra sveitarfélaga og Vegagerðin. 2. Er skörun við stjórnarmálefni annarra ráðuneyta? Nei. 3. Samráð sem þegar hefur farið fram Fjármála- og efnahagsráðuneyti, ofanflóðanefnd, Veðurstofu Íslands, ríkislögreglustjóra, ríkissaksóknara og Samband íslenskra sveitarfélaga. 4. Fyrirhugað samráð Auk kynningar á áformum og drögum að frumvarpi í samráðsgátt er fyrirhugað að hafa samráð við Veðurstofu Íslands, ofanflóðanefnd, ríkislögreglustjóra, ríkissaksóknara, Samband íslenskra sveitarfélaga, Vegagerðina og Skipulagsstofnun.
G. Mat á áhrifum þeirrar leiðar sem áformuð er

1. Niðurstaða frummati á áhrifum, sbr. fylgiskjal Frummat á áhrifum hefur farið fram. Gert er ráð fyrir að lagasetningin hafi óveruleg áhrif á fjárhag ríkisins. Ítarlegra mat á áhrifum mun fara fram samhliða vinnu við gerð frumvarpsins.
H. Næstu skref, innleiðing
1. Hefur verið gerð verkefnisáætlun fyrir frumvarpssmiðina? Já. Fyrirhugað er að leggja frumvarpið fram á haustþingi 2020. 2. Hvernig verður staðið að innleiðingu löggjafar? Hvað má gera ráð fyrir að þeir sem verða fyrir áhrifum, opinberar stofnanir/hagsmunaaðilar/almennigur, þurfi langan tíma til undirbúnings/aðlögunar? Gert er ráð fyrir að gildistaka laganna verði þegar í stað. 3. Hvaða forsendur þurfa að vera fyrir hendi til að lagasetning beri árangur? Engar sérstakar. 4. Mælikvarðar á árangur og útkomu Ekki er gert ráð fyrir að árangur verði mældur sérstaklega. 5. Hefur verið hugað að því að afla gagna til að meta árangur þegar þar að kemur? Varðandi þessar tilteknu breytingar á lögunum er ekki gert ráð fyrir að afla gagna til að meta árangur.
I. Annað []
J. Fylgiskjöl
1. Mat á áhrifum lagasetningar – Frummat, sbr. eyðublað Sjá G-lið. 2. Önnur fylgiskjöl eftir atvikum